

ЕПІГРАФ ДО НОВОГО 2024-2025 НАВЧАЛЬНОГО РОКУ

(інформаційно-методичні матеріали
щодо занурення дітей в позашкільля)

#в скарбничку керівника гуртка

Новий навчальний рік за традицією розпочинається з першого заняття, цього навчального року пропонується епіграфом для занять з вихованцями закладів позашкільної освіти тема - «Любування природою».

Метою заняття є формування національної ідентичності майбутніх громадян України, виховання у них здатності насолоджуватися природою, що їх оточує; поглиблення знань про красу природи України, створення позитивного освітнього середовища для психолого-емоційного розвантаження.

Завдання:

- допомогти вихованцю побачити світ з нової, несподіваної сторони, по іншому поглянути на звичні життєві аспекти;
- розвинути творчі здібності до усних і письмових творів про природу, за допомогою власних спостережень, а також додаткових джерел інформації;
- розкрити потенціал до пізнавальної активності, творчих можливостей через сприйняття навколишнього світу.

Основні завдання передбачають формування таких компетентностей:

- *пізнавальної*: поглиблення знань про біологічні і декоративні якості рослин, тварин, природних явищ та їх різноманіття, усвідомлення ролі природи в забезпеченні якості життя, формування екологічної культури та навичок досліджувати природу;
- *практичної*: формування умінь досліджувати природу самостійно та в групі, установлювати причинно-наслідкові зв'язки та використання набутих знань у повсякденному житті та побуті;
- *творчої*: розвиток спостережливості, уваги, формування досвіду командної діяльності, усвідомлення значення природи в розвитку української культури як складника світової культури.
- *соціальної*: розуміння та емоційно-ціннісне сприйняття природи та її пізнання для успішного життя в соціоприродному середовищі; формування навичок міжособистісної взаємодії, здатності працювати в команді.

Методи: основними методами роботи є індивідуальні і спільні спостереження, обмін враженнями, художня та творча діяльність.

Перше заняття пропонуємо провести у формі екскурсії, подорожі: по екологічній стежці позашкільного закладу, парку, скверу, саду,

декоративних насаджень, дендрологічній шкілці, квітниках закладу. Чи у вигляді прогулянки до лісу, на галявину, до водойми, спостереженнями за фонтанами, струмком та річкою, за деревами і квітами, за небом і землею.

Методи, в основі яких лежить спосіб організації заняття:

- *словесний*: бесіда, розповідь, лекція тощо;
- *наочний*: спостереження, фотографія чи скетчинг (замальовка);
- *практичний*: виконання практичних робіт, творчих робіт, творів, пісень, віршів тощо.

Заняття «Любування природою» підтримує вільний і природний стан радості і довіри до життя. Відчуття захоплення і трепетливе відношення до краси природи. Розвиток позитивного ставлення до природи буде обумовлено сенсорною системою (системою органів чуття), зоровими, мовними, слуховими аналізаторами. Окрім цього, милування природою розгляд її з близька сприятимуть розвитку асоціативного мислення вихованців, допоможуть їм сприймати образно.

Творче спілкування з природою – дієвий метод всебічного розвитку і виховання в дитини кращих людських якостей, виховання бережливого ставлення до навколишнього середовища, піклування про кожну живу істоту.

Обмін враженнями від побаченого і відчутого в процесі спостереження, захоплення і милування ним.

Важливим аспектом є також соціально-психологічна підтримка й реабілітація, особливо в контексті воєнних дій. Заклади позашкільної освіти стають місцем, де вихованцям мають змогу забезпечити необхідну підтримку та допомогу у психолого-емоційному розвантаженні та відновленні внутрішнього балансу. Також незаперечну важливу роль відіграють природні об'єкти, ландшафтна терапія, робота з природними матеріалами - як реабілітаційний та лікувальний вплив природного середовища. Адже «зелений простір» є одним із складників підтримання та збереження ментального здоров'я.

Як основу, Національний еколого-натуралістичний центр, пропонує такий варіант проведення заняття. Радимо при проведенні першого заняття «Любування природою» використовувати навчальну програму (з розробками занять) з позашкільної та позакласної роботи еколого-натуралістичного напрямку «Любування природою» та додатками до програми, зокрема «Веселі рухливі екологічні ігри» <https://nenc.gov.ua/?p=22693>.

Кожен керівник творчого учнівського об'єднання обирає форми і методи проведення заняття «Любування природою» самостійно, враховуючи склад вихованців, особливості розміщення навчального закладу, безпекову ситуацію, власні виховні методики.

Тип заняття: Експедиція (подорож) з елементами гри (конкурсу).

I. Організаційний момент.

Привітання.

Інструктаж з техніки безпеки під час екскурсії.

II. Повідомлення теми, мети, завдань заняття. Мотивація навчальної діяльності.

Тема: *Любування природою.*

Мета: виховання у гуртківця здатності насолоджуватися довкіллям, яке його оточує, поглиблення знань про різноманітність та красу природи України та створення позитивного середовища для психолого-емоційного розвантаження.

Завдання:

- допомогти вихованцю побачити світ з нової, несподіваної сторони, по іншому поглянути на звичні життєві аспекти, усвідомити роль природи в забезпеченні якості життя;
- розвиток спостережливості, уваги, формування досвіду командної діяльності;
- розкрити потенціал до пізнавальної активності, творчих можливостей через сприйняття навколишнього світу;
- формування екологічної культури та навичок досліджувати природу;
- позитивний вплив природи на емоційний стан вихованців.

Природа України – багата та різноманітна. Завдяки географічному положенню та кліматичним умовам у нас є просторі степи й густі ліси, лагідні моря й величні гори, бурхливі річки та спокійні озера, на просторах країни ростуть тисячі видів рослин та водиться величезна кількість тварин. Україна завжди асоціюється з безкраїми золотими ланами під чистим блакитним небом. Над ланами кружляють птахи, і далеко навкруги розноситься їхній спів. Природа України радує око. Проте справжня її краса в тому, що вона наділяє нас усім необхідним для життя – повітрям і водою, корисними копалинами, їжею, сировиною для будівництва, пошиття одягу, друкування книжок тощо. Щоб краса української природи не збідніла, не зникли її чудові ландшафти, не змінили річки, не вимирали тварини ми маємо піклуватися про неї – будувати екологічні виробництва, користуватися чистою енергією та й просто не смітити на вулицях. Це зовсім неважко, а може принести хороший результат, якщо ми всі так робитимемо.

Українська природа...

Така казкова, така тендітна... Оспівана Шевченком, Франком, Лесею Українкою, і не лише ними. Усі видатні українські письменники не могли не звернути на неї уваги, вони милувались нею, захоплювались, присвячували свої найкращі вірші. Наша природа жива, неповторна і така багата. Де ще, у якій державі на одній єдиній території співіснують поряд

такі різні степ і ліс, гори і море?

III-IV.-Засвоєння нових знань, умінь і навичок.

Систематизація та узагальнення.

Недарма говорять, що природа – наша мати. Вона дає людині все необхідне для життя, хоч ми не завжди можемо оцінити її дарунки. Що може бути кращим за тепле сонце, величні гори, грайливе море, квітучі дерева навесні? Світ природи багатий і різноманітний. Чого варті сотні тисяч видів тварин і рослин, більшість з яких ми ніколи не бачили у житті! І з невеличкою частинкою з них ми познайомимося під час нашої подорожі.

Проведення екскурсії.

V. Перевірка досягнень її мети і результатів (у формі гри, конкурсів).

(Для прикладу):

1. Конкурс «Хто швидше знайде листок?» умова: знайти під час екскурсії екологічною стежиною (у лісі, у парку) найшорсткіше, найцупкіше, найбільше чи найнезвичніше листя.

2. Гра «Вгадай квітку за кольором» чи «Відгадай квітку за запахом»

Умова: Керівник гуртка називає будь-який з відтінків кольорової гамми а вихованці, в свою чергу, пропонують відповідні назви осінніх квітів. Або із закритими очима вихованці нюхають осінню квітку, що пропонує керівник і вгадують її назву.

3. Гра «Фотографія напам'ять». Умова: якомога швидше і уважніше роздивитись листя, квіти чи комахи на них, сфотографувати чи малювати їх та описати словами.

4. Конкурс на кращу «лісову знахідку».

Умова: показати найвиразніший, на вашу думку, «витвір» природи (дерево, кущ, квітку, коріння, павутиння, гніздо та ін.), і пояснити своєрідність його краси.

5. Конкурс краси серед квітів. Умова: ви – член конкурсної журі і присуджуєте квітам-конкурсантам прізвисько звання: найніжнішої, наймилішої, найскромнішої, найвеличнішої, найпишнішої, найгордовитішої, найсміливішої, найтендітнішої, тощо (з обов'язковим обґрунтуванням).

6. Гра «Меломан». Зачаровування «музикою» полів та лук. Які звуки природи (рослин, тварин, комах) можна почути під час екскурсії? Описати їх максимально художньо.

7. Гра «Вгадай городину за формою». Умова: із заплющеними очима обмацати овочі (картоплю, перець, помідор, огірок, цибулю, баклажан, капусту, моркву тощо) і вгадати їх назви.

8. Конкурс «Хто як працює в осінньому садку?».

Умова: Як найповніше описати види осінніх робіт у плодовому саду.

9. Конкурс на краще виконання пісні чи вірша присвячених рослинам,

тваринам, природним явищам і об'єктам України.

10. Конкурс кращого знавця «дарунків» осені. Умова: знайти в лісі, парку або садку якомога більше плодів, ягід, що їх дарує осіння природа. Змалювати їх своїми словами. А знайдені плоди, насіння, ягоди використати для підгодівлі тварин і птахів узимку.

11. Змагання: хто більше нарахує відтінків зеленого, жовтого або червоного в навколишній природі?

12. Конкурс «Осінній балет». Умова: Передати рухами пориви осіннього вітру, хитання дерев (дуба, берези, тополі, верби, осики та ін.), тремтіння квітів, політ метелика, тощо.

VI. Підведення підсумків заняття.